

MONTESQUIEU INSTITUUT ZOMERCONFERENTIE

25 augustus t/m 7 september 2011 Den Haag

Bouwen aan Vertrouwen

Krakende Pijlers van onze Democratische Rechtsstaat

Hoe denken burgers, politici, overheid en media over elkaar? In hoeverre vertrouwen ze elkaar? Kunnen ze nog wel samenwerken binnen de democratische rechtsstaat?

Wat gaat er goed en wat niet? Hoe kan het vertrouwen worden vergroot?

De Zomerconferentie van het Montesquieu Instituut stelt vragen en zoekt naar oplossingen.

www.montesquieu-instituut.nl/zomerconferentie

zomerconferentie@montesquieu-instituut.nl

Krakende Pijlers van onze Democratische Rechtsstaat

Burgers hebben het over graaiende politici. Politici twifelen over de betrouwbaarheid van de rechtspraak. En wie vertrouwt nog onze financiële toezichthouders?

De traditionele pijlers van de democratische rechtsstaat – van monarchie tot rechtspraak, van parlement tot ‘Europa’ – lijken te kraken onder de druk van een samenleving die complexer en ook steeds opener wordt.

Misstappen zijn niet onder het tapijt te schuiven. Zij worden uitvergroot door de media, die berichten over wat er allemaal niet deugt. Opgejaagd door de constante vraag naar informatie en daadkracht hollen politici van het ene spoeddebat naar het andere.

Aan de andere kant ontwikkelen zich ook tegenkrachten: burgers die met behulp van nieuwe media aan het ‘doe-het-zelven’ slaan, een netwerkdemocratie die achter de officiële gevels uitdijt en oude én nieuwe instituties die met succes inspelen op de veranderende omstandigheden.

Op welke pijlers steunt onze democratische rechtsstaat anno 2011? Is er daadwerkelijk sprake van een verschuiving van invloed? En zullen de nieuwe spelers het vertrouwen van burgers vergroten of juist verder ondermijnen? De Zomerconferentie 2011 inspecteert de pijlers onder onze democratische rechtsstaat.

Het Montesquieu Instituut slaat met verschillende partners de handen ineen voor de Zomerconferentie 2011: Een aaneenschakeling van debatten, lezingen en workshops over het functioneren van democratie, rechtsstaat en politiek. Het resultaat is een mix van activiteiten met actuele onderwerpen, waaruit eenieder kan kiezen. De activiteiten vinden plaats op verschillende locaties in Den Haag in de periode van 25 augustus t/m 7 september 2011.

Deelname en aanmelding

De meeste bijeenkomsten zijn openbaar. Wilt u deelnemen aan één of meerdere onderdelen? Meld u aan via de site www.montesquieu-instituut.nl/zomerconferentie. Vergeet uw legitimatiebewijs niet, dit kan noodzakelijk zijn om toegelaten te worden.

De besloten bijeenkomsten zijn in principe alleen toegankelijk voor specifieke doelgroepen. Wilt u hier meer over weten, neem dan contact op met het Montesquieu Instituut via zomerconferentie@montesquieu-instituut.nl.

De bijeenkomsten zijn, passend bij Den Haag, ook netwerkbijeenkomsten. Na afloop wordt als regel een hapje en een drankje geserveerd.

NB: De kaarten voor de film *Inside Job* op 1 september in het Filmhuis zijn tegen de gebruikelijke tarieven bij het Filmhuis te koop. Heeft u de film al gezien en wilt u enkel aan de discussie deelnemen? Meld u dan hiervoor aan via onze website.

Datum en tijd	Activiteit	Toegang en Locatie
Donderdag 25 augustus	Krakende pijlers <i>Opening Zomerconferentie</i>	Openbaar
Inloop: 16.00	Hoe vergroten we het tanend vertrouwen in de instellingen van onze democratische rechtsstaat? Waarom kraken de pijlers soms vervaarlijk? Welke krachten en tegenkrachten zijn aan het werk? Hoe te 'Bouwen aan Vertrouwen'?	Kloosterkerk
Tijd: 16.30 – 18.00	Ed d'Hondt, voorzitter van de stichting Montesquieu, licht op prikkelende wijze het thema van de Zomerconferentie 2011 'Krakende pijlers van onze Democratische Rechtsstaat' toe.	
	Aansluitend opent Piet Hein Donner (minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) de Zomerconferentie 2011 en geeft hij zijn visie op de staat van het vertrouwen in onze samenleving.	
Dinsdag 30 augustus	Rechters van deze tijd <i>Expertmeeting</i>	Openbaar
Inloop: 15.30	Hoe onafhankelijk is de rechtspraak? Welke rol heeft de rechter in een democratische rechtsstaat te spelen? Hoe is de verhouding tot de politiek? Wat als de bedoeling van wetten niet duidelijk is? Worden ingewikkelde kwesties overgelaten aan de rechterlijke macht?	Raad voor Rechtspraak
Tijd: 16.00 – 17.30	Expertmeeting over vertrouwen in de rechtspraak in samenwerking met de Universiteit Maastricht, de Hoge Raad en de Raad voor de Rechtspraak.	
	Bijdragen van Geert Corstens (Hoge Raad der Nederlanden) en John Griffiths (Rijksuniversiteit Groningen).	
Dinsdag 30 augustus	Vierde Macht <i>Denktank</i>	Besloten
	Wat is de rol van de media als vierde macht in de democratische rechtsstaat? Aan wie legt de journalistiek verantwoording af? Hoe verhoudt zich dat tot de persvrijheid?	Montesquieu Instituut
	Expertmeeting op het Montesquieu Instituut over de rol van de media in de democratische rechtsstaat met o.a. Jouke de Vries (Campus Den Haag), Jan Schinkelshoek (voormalig lid Tweede Kamer), Peter de Vries (Hogeschool voor Journalistiek), Kutsal Yesilkagit (Universiteit Utrecht), Rob Wijnberg (NRCNext) en Max van Weezel (Vrij Nederland).	
Woensdag 31 augustus	Onder de Beslagen Kaasstolp <i>Masterclass</i>	Openbaar
Inloop: 14.00	Wat gebeurt er onder die 'beslagen kaasstolp'? Hoe gaan politiek en journalistiek rond het Binnenhof met elkaar om? Laten journalisten zich te veel voor het karretje van politici spannen? En maakt de politiek zich te afhankelijk van de media? Wat kan wel en wat kan niet?	Nieuwspoor
Tijd: 14.30-16.30	Die vragen komen aan de orde tijdens de masterclass over het politiek-publicitaire complex in het Internationaal Perscentrum Nieuwspoor in Den Haag.	
	Bijdragen van Hero Brinkman (PVV), Max van Weezel (Vrij Nederland), Thom Meens (voormalig ombudsman van de Volkskrant) en Philip van Praag (Universiteit van Amsterdam).	
Woensdag 31 augustus	Politiek, Parlement en Populisme <i>Symposium</i>	Openbaar
Inloop: 14.00	Hoe bedreigend is het populisme? Waarom steekt het steeds weer de kop op? Hoe ontwikkelt het zich in Nederland? En wat is er in de Tweede Kamer van te merken?	Nutshuis
Tijd: 14.30 - 16.30	In het Nutshuis, in de schaduw van de Grote Kerk van Den Haag, wordt de rol van het populisme in de politiek en in het parlement in de schijnwerpers geplaatst.	
	Aan het symposium leveren bijdragen: Paul Lucardie (Rijksuniversiteit Groningen), Tim Houwen (Radboud Universiteit), Koen Vossen en Simon Otjes (Universiteit Leiden) onder voorzitterschap van Jan Schinkelshoek (voormalig lid Tweede Kamer).	

Datum en tijd	Activiteit	Toegang en locatie
Donderdag 1 september	Van Postbus 51 naar Rijksoverheid.nl <i>Discussie</i>	Openbaar
Inloop: 14.45	Wat heeft de overheid te vertellen? Hoe ver mag overheidscommunicatie gaan? Welke vormen en technieken worden gebruikt? Draagt overheidscommunicatie bij aan het vertrouwen?	Academiezaal, Ministerie Algemene Zaken
Tijd: 15.00 – 17.00	Een discussiebijeenkomst over de achterkant van informatie van de rijksoverheid in samenwerking met de Academie voor Overheidscommunicatie.	
	Bijdragen van Erik den Hoedt (directeur Dienst Publiek & Communicatie), Wim van der Noort (campagne onderzoeker) en Martijn Warmoeskerken (online adviseur).	
Donderdag 1 september	Modern Koningschap <i>Discussie</i>	Openbaar
Inloop: 15.45	Hoe onafhankelijk kan het staatshoofd zijn? Wat is de rol van de Koning in het Nederlands politieke systeem? Is er aanleiding voor modernisering? Voldoet de huidige vorm in Nederland nog? Moet de monarch op meer afstand komen van de politiek of juist niet?	Haags Historisch Museum
Tijd: 16.00 – 18.00	In samenwerking met de Staatsrechtkring en het Haags Historisch Museum wordt een discussiebijeenkomst over de toekomst van de Nederlandse monarchie georganiseerd.	
	Bijdragen van o.a. Andre Rouvoet (oud- vicepremier), Thomas van der Dunk (cultureel historicus) en Joop van den Berg (Universiteit Maastricht).	
	In het Haagse Historisch Museum is tevens een kleine tentoonstelling "Kijk, daar gaat de koning !" te zien.	
Donderdag 1 september	Inside Job <i>Film en discussie</i>	Openbaar
Tijd: 19.00 – 21.00	Zit de financiële crisis niet veel dieper? Heeft de kredietcrisis een dieper liggend probleem blootgelegd? Is er iets grondig mis met de financiële sector? Wat deed de politiek? Wat wist de wetenschap? Is het toezicht goed geregeld? Hoe zit het in Europa? En in Nederland?	Filmhuis Den Haag (kaartverkoop via het Filmhuis)
Discussie: 21.15 – 22.15	In samenwerking met het Filmhuis Den Haag. Een documentaire over de wereldwijde financiële crisis vanuit Amerikaans perspectief legt de 'financiële industrie ' en verstrengelde relaties tussen (corrupte) politici, wetgevers en academici bloot.	
	De film wordt gevolgd door een discussie, onder leiding van Max van Weezel (Vrij Nederland).	
Maandag 5 september	Draagvlak voor de Rechtsstaat <i>Discussie</i>	Openbaar
Inloop: 14.00	Is er draagvlak voor de rechtsstaat zoals we die in Nederland kennen? Wat schort eraan? Hoe het vertrouwen te versterken?	Huis voor de Democratie en Rechtsstaat
Tijd: 14.30 - 16.45	In samenwerking met het Huis voor Democratie en Rechtsstaat (ProDemos) wordt een bijeenkomst georganiseerd over het draagvlak voor de rechtsstaat.	
	Ingeleid door o.a. Erik van Emster (Raad voor de Rechtspraak) en Erik Jurgens (voormalig lid Eerste en Tweede Kamer). Discussie onder leiding van Kars Veling (ProDemos).	

Datum en tijd	Activiteit	Toegang en locatie
Dinsdag 6 september	Het Europese Verhaal <i>Les</i> Hoe nodig is 'Europa'? Kan een land als Nederland nog zonder de Europese Unie? Of moeten we veel meer op eigen kracht doen? Wat kunnen we nog op eigen houtje? Wat niet? Staatssecretaris Ben Knapen (Europese Zaken) vraagt VMBO-T leerlingen van het Mariscollege mee te denken over Europa: Wat te doen met de Eurocrisis? Hoe om te gaan met asielzoekers? Kan Turkije erbij?	Besloten Mariscollege
Dinsdag 6 september Inloop: 09.00 Tijd: 09.30-12.00	De Doe-het-zelf Burger <i>Discussie</i> Leunt de burger al te gemakkelijk achterover? Laat hij het zich vanuit Den Haag aanreiken – om vooral te klagen als het niet bevalt? Of ontwikkelt zich met behulp van nieuwe media ook een 'doe-het-zelf-burger'? Krijgen burgers zo daadwerkelijk meer te zeggen? Helpt internet bij het versterken van de positie van de burger in Den Haag en Brussel? Of werkt het juist averechts? Bijeenkomst in samenwerking met NetwerkDemocratie, Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling en het T.M.C. Asser Instituut over de nieuwe rol die de burger met behulp van nieuwe media speelt binnen de oude kaders van de democratische rechtsstaat. Gespreksleiders zijn Maartje Nevejan (documentairemaker) en Bart Drenth (RMO). Aanwezig zijn o.a. Karin Spaik (columniste), Wybe Douma (T.M.C. Asser Instituut) en Valerie Frissen (Erasmus Universiteit).	Openbaar Humanity House
Dinsdag 6 september	Europa, Europa... <i>Expertmeeting</i> Hoe kijkt de nationale politiek tegen 'Europa' aan? Wordt de visie van politieke partijen positiever - of juist niet? Welke rol spelen de wetenschappelijke bureaus van politieke partijen bij die koersbepaling? Hebben ze echt (onafhankelijke) invloed? Een bijeenkomst met en over de wetenschappelijke bureaus van de Nederlandse politieke partijen bij het vormen van visies op Europa in de Academie van Wetgeving in Den Haag. De expertmeeting staat onder leiding van Edwin van Rooyen (Universiteit Leiden, Rijksuniversiteit Groningen) en Arco Timmermans (Montesquieu Instituut).	Besloten Academie voor Wetgeving
Woensdag 7 september Inloop: 15.00 Tijd: 15.30-17.00	Solide pijlers? <i>Afsluiting Montesquieu Zomerconferentie 2011</i> Kraken alle Pijlers onder de democratische rechtsstaat? Zijn er ook die zich kunnen verheugen in vertrouwen? Wat zijn kritische succesfactoren? Ter afsluiting van de Montesquieu Instituut Zomerconferentie 2011 wordt in de klassieke vergaderzaal van de Eerste Kamer aan het Binnenhof de blik gericht op twee instellingen van de democratische rechtsstaat: een oude en een relatief nieuwe – de Eerste Kamer en de Nationale ombudsman. Bijdragen van Geert Jan Hamilton (griffier Eerste Kamer) en Alex Brenninkmeijer (de Nationale ombudsman). Arco Timmermans (Montesquieu Instituut) sluit , terugblikkend en samenvattend, de Zomerconferentie 2011 af.	Openbaar Eerste Kamer der Staten-Generaal

Deelnemende Organisaties	
Academie voor Overheidscommunicatie	Ministerie van Algemene Zaken
Academie voor Wetgeving	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
T.M.C. Asser Instituut	Ministerie van Buitenlandse Zaken
Centrum voor Parlementaire Geschiedenis	Nationale ombudsman
Campus Den Haag	Netwerkdemocratie
Documentatie Centrum Nederlandse Politieke Partijen	Nieuwspoot
Eerste Kamer der Staten-Generaal	Nutshuis
Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Universiteit Maastricht	Parlementair Documentatie Centrum
Filmhuis Den Haag	Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling
Haags Historisch Museum	Raad voor de Rechtspraak
Hoge Raad der Nederlanden	Radboud Universiteit
Hogeschool voor de Journalistiek	Rijksuniversiteit Groningen
Huis voor Democratie en Rechtsstaat (ProDemos)	Staatsrechtkring
Huis van Europa	Universiteit van Amsterdam
Humanity House	Universiteit Leiden
Kloosterkerk	Universiteit Utrecht
Mariscollege	

Contact

Montesquieu Instituut
Lange Voorhout 86 –unit 32
2514 EJ Den Haag
070-3630105